

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 530/2015-18

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 27. októbra 2015 predbežne prerokoval sťažnosť Rady pre vysielanie a retransmisiu, Dobrovičova 8, Bratislava, zastúpenej JUDr. Martinom Križanom, PhD., Nevädzová 6F, Bratislava, pre namietané porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 7 Sžo/3/2013 z 22. októbra 2014 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Rady pre vysielanie a retransmisiu o d m i e t a ako podanú zjavne neoprávnenou osobou.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 23. januára 2015 doručená sťažnosť Rady pre vysielanie a retransmisiu, Dobrovičova 8, Bratislava (ďalej len „sťažovateľka“), pre namietané porušenie základného práva na súdnu ochranu

podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 7 Sžo/3/2013 z 22. októbra 2014.

Zo sťažnosti a z príloh k nej pripojených vyplýva, že žalobou podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) doručenu Krajskému súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) 31. mája 2001 sa obchodná spoločnosť Slovak Telekom, a. s., Karadžičova 10, Bratislava (ďalej len „žalobkyňa“), domáhala preskúmania zákonnosti rozhodnutia sťažovateľky ako žalovanej č. RL/16/2011 z 1. marca 2011, ktorým rozhodla, že žalobkyňa porušila povinnosť ustanovenú v § 17 ods. 1 písm. a) zákona č. 308/2000 Z. z. o vysielaní a retransmisii a o zmene zákona č. 195/2000 Z. z. o telekomunikáciách v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o vysielaní a retransmisii“). Krajský súd rozsudkom č. k. 2 S 77/2011-74 z 30. januára 2013 napadnuté rozhodnutie sťažovateľky podľa § 250j ods. 2 písm. a) a c) OSP zrušil a vec jej vrátil na ďalšie konanie. Proti tomuto rozsudku podala sťažovateľka 25. marca 2013 odvolanie.

Uznesením sp. zn. 7 Sžo/3/2013 z 22. októbra 2014 najvyšší súd odvolanie sťažovateľky odmietol ako oneskorene podané podľa § 218 ods. 1 písm. a) v spojení s § 204 ods. 1 OSP, čo odôvodnil tým, že *„písomné vyhotovenie rozsudku súdu prvého stupňa... bolo žalovanému doručené 7. marca 2013, o čom svedčí podpis na doručeníke vrátenej súdu. Odvolanie proti tomuto rozsudku bolo podané na poštovú prepravu v pondelok 25. marca 2013..., pričom lehota na podanie odvolania bola 15 dní a uplynula v piatok 22. marca 2013, ktorý bol riadnym pracovným dňom.“*

Sťažovateľka v sťažnosti namieta, že odmietnutím rozhodnutia o merite veci najvyšším súdom, hoci na to neboli splnené zákonom predpokladané podmienky, došlo k zásahu do jej práva na spravodlivý súdny proces garantovaného v čl. 46 ods. 1 ústavy. Tvrdenie najvyššieho súdu, že rozsudok krajského súdu bol sťažovateľke doručený 7. marca 2013, totiž nie je pravdivý. Na doručeníke preukazujúcej doručenie tohto rozsudku sťažovateľke sú uvedené dva dátumy. Jeden je rukou napísaný, podľa ktorého mala

sťažovateľka zásielku prevziať 7. marca 2013. Druhý uvádza odlačok pečiatky pošty, podľa ktorého sťažovateľka zásielku prevzala 8. marca 2013.

Podľa názoru sťažovateľky pre plynutie lehoty na podanie odvolania je rozhodujúci deň skutočného prijatia poštovej zásielky adresátom. V prípade, že na doručenke sú dátum prevzatia písomnosti adresátom a dátum uvedený na pečiatke pošty totožné, platí prezumpcia, že ide o deň skutočného prevzatia zásielky. V opačnom prípade je potrebné zo strany všeobecného súdu skúmať, kedy k prijatiu zásielky adresátom skutočne došlo. Zo spisu krajského súdu sp. zn. 2 S 77/2011, ako aj z napadnutého uznesenia najvyššieho súdu vyplýva, že táto skutočnosť dosiaľ skúmaná nebola. Pokiaľ by najvyšší súd vychádzal z dátumu skutočného doručenia rozsudku krajského súdu sťažovateľke, ktorým bol 8. marec 2013, nemohol by konštatovať, že odvolanie nepodala včas. Najvyšší súd si však vybral ten dátum, ktorý mu umožnil vybaviť vec jednoduchšie bez potreby zaoberať sa meritom veci.

Sťažovateľka k sťažnosti ako dôkaz (okrem iných) pripojila oznámenie Slovenskej pošty, a. s., č. I-P00000-14-01501 z 8. januára 2015, z ktorého vyplýva, že poštová zásielka obsahujúca rozsudok krajského súdu jej bola doručená 8. marca 2013.

Dňa 23. septembra 2015 sťažovateľka ústavnému súdu predložila splnomocnenie na jej zastupovanie v konaní pred ústavným súdom advokátom JUDr. Martinom Križanom, PhD., Nevädzová 6F, Bratislava.

Sťažovateľka v petite žiada, aby ústavný súd nálezom vyslovil, že uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 7 Sžo/3/2013 z 22. októbra 2014 bolo porušené jej základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a aby napadnuté uznesenie zrušil a vec vrátil najvyššiemu súdu na ďalšie konanie.

Na základe výzvy ústavného súdu sa k veci listom č. k. KP 3/2015-62 z 29. septembra 2015 vyjadrila predsedníčka najvyššieho súdu, ktorá s poukazom na uznesenie ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 80/09 z 12. februára 2009 bola toho názoru, že sťažovateľka nie je aktívne legitimovaná na podanie ústavnej sťažnosti. Uviedla, že

„sťažovateľ sa snaží cez opravný prostriedok, ktorý mu odoprel druhostupňový správny súd (Najvyšší súd Slovenskej republiky), zvrátiť pre neho nepriaznivé rozhodnutie, čím by mohol prípadne poškodiť súkromnú osobu, žalobcu v správnom súdnictve. Už správny súd je ochranou pred štátom, a tak nemôže byť Ústavný súd Slovenskej republiky ochranou správneho orgánu pred správnym súdom... Najvyšší súd preto navrhuje, aby Ústavný súd Slovenskej republiky uznesením sťažnosť Rady pre vysielanie a retransmisiu odmietol ako podanú zjavne neoprávnenou osobou.“.

II.

Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd

právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Predmetom sťažnosti je námietka porušenia základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 7 Sžo/3/2013 z 22. októbra 2014, ktorým ako odvolací súd v konaní o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia sťažovateľky (žalovanej) odmietol jej odvolanie proti rozsudku krajského súdu č. k. 2 S 77/2011-74 z 30. januára 2013 ako podané oneskorene.

Vzhľadom na námietku predsedníčky najvyššieho súdu o nedostatku legitímácie sťažovateľky na podanie sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy sa ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sústredil na posúdenie, či táto bola podaná oprávnenou osobou, t. j. fyzickou osobou alebo právnickou osobou, ktorá je nositeľom základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z citovaného článku ústavy. Dospel pritom k názoru, že vznesená námietka je opodstatnená.

Podľa § 4 ods. 3 zákona o vysielaní a retransmisii rada je právnická osoba so sídlom v Bratislave. Pri výkone štátnej správy v oblasti vysielania, retransmisie a poskytovania audiovizuálnych mediálnych služieb na požiadanie má postavenie orgánu štátnej správy s celoštátnou pôsobnosťou v rozsahu vymedzenom týmto zákonom a osobitnými predpismi.

Zmyslom ústavnej sťažnosti je v zásade ochrana súkromnej sféry fyzických a právnických osôb pred verejnou mocou a s tým previazané presadzovanie ochrany a rešpektu k ľudským slobodám u všetkých orgánov verejnej moci. Verejná moc je teda povinná rešpektovať a chrániť ľudské práva, pričom obsah tejto povinnosti je podmienený charakterom jednotlivých základných práv. Nositeľ základného práva je takto determinovaný oblasťou ochrany, ktorú má dané základné právo zaručovať. Existujú základné práva, ktoré prislúchajú každej ľudskej bytosti, práva, ktoré prislúchajú len štátnym občanom, alebo práva, ktorých nositeľom môže byť len cudzinec. Právnickým

osobám prislúchajú len také práva, ktoré sú zlučiteľné s povahou právnickej osoby. Štát v zásade nie je nositeľom základných práv. Štát nemá slobodný priestor a slobodnú vôľu. Naopak, štátne orgány majú právomoci a kompetencie. Opačné vnímanie je absurdné a zároveň popierajúce samotnú podstatu právneho štátu.

Otázka spôsobilosti orgánov verejnej moci byť sťažovateľom v konaní pred ústavným súdom už v minulosti bola opakovane predmetom rozhodovania ústavného súdu. V zásade nie je vylúčené, aby aj orgány verejnej moci (štátne orgány) podali sťažnosť podľa čl. 127 ústavy (napr. vo vlastníckych sporoch, keď vystupujú v súkromnoprávných vzťahoch v rovnom postavení s ostatnými účastníkmi konania). Môžu tak však urobiť iba vtedy, ak je splnená podmienka, že v konkrétnom prípade mohli byť a aj v skutočnosti boli nositeľmi ústavou zaručených základných práv alebo slobôd. Orgán verejnej moci (štátny orgán) môže podať sťažnosť, len pokiaľ je postihnutý ako „každý“, a nie ako „nositeľ verejných úloh (verejného záujmu)“, resp. pri výkone právomocí štátu. Pokiaľ štát vystupuje v príslušnom právnom vzťahu ako subjekt verejného práva a súčasne ako nositeľ verejnej moci, z povahy veci vyplýva, že nie je a ani nemôže byť nositeľom (subjektom) základných práv a slobôd (II. ÚS 19/04, III. ÚS 115/06, II. ÚS 406/2013). Rovnako ústavný súd v minulosti uviedol, že v takom type verejného súdnictva, akým je správne súdnictvo podľa § 247 a nasl. OSP, je pojmovovo vylúčené, aby orgán verejnej správy mohol uplatňovať a realizovať základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. Na podporu tohto záveru uviedol, že sťažovateľ nie je v žiadnom prípade oprávnený na začatie konania podľa § 247 a nasl. OSP, pretože jeho procesné postavenie sa odvodzuje výlučne z toho, že v tomto konaní sa preskúmava zákonnosť jeho rozhodnutí, ktoré boli vynesené v procesnom postupe, kde sťažovateľ mal nadradené, mocenské postavenie voči účastníkovi konania, ktorý sa proti tomu postaveniu mohol v konečnom dôsledku brániť aj žalobou v správnom súdnictve (IV. ÚS 149/04).

Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti sťažovateľky nezistil žiaden dôvod na odklon od právnych názorov ústavného súdu vyslovených v uvedených uzneseniach.

V konaní pred všeobecnými súdmi vystupovala sťažovateľka ako orgán štátnej správy s pôsobnosťou pre celé územie Slovenskej republiky, ktorého rozhodnutie a postup na základe žaloby žalobkyne preskúmavali všeobecné správne súdy z hľadiska jeho zákonnosti. Sťažovateľka síce bola účastníkom napadnutého konania, avšak bez možnosti iniciovať jeho začatie, keďže toto právo je zverené len fyzickej osobe alebo právnickej osobe, ktorá tvrdí, že bola na svojich právach ukrátená rozhodnutím a postupom správneho orgánu, a žiada, aby súd preskúmal zákonnosť tohto rozhodnutia a postupu podľa § 247 ods. 1 OSP.

Ústavný súd konštatuje, že konanie pred správnymi súdmi súvisí s postavením sťažovateľky ako nositeľa verejnej moci, a keďže aj procesné oprávnenia sťažovateľky ako účastníčky konania pred týmito súdmi sú prepojené s jej mocenským postavením, ich porušenie ako takých nemôže byť namietané prostredníctvom sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy. Rozsudkom krajského súdu č. k. 2 S 77/2011-74 z 30. januára 2013 bolo žalobou napadnuté rozhodnutie sťažovateľky zrušené a vec jej bola vrátená na ďalšie konanie. Za tohto stavu, vychádzajúc z charakteru správneho súdnictva ako verejného súdnictva, dospel ústavný súd k záveru, že sťažovateľka nemôže byť nositeľom (adresátom) základných práv a slobôd podľa ústavy, a teda nie je ani oprávnenou osobou na podanie sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy. Z uvedených dôvodov ústavný súd sťažnosť sťažovateľky pri predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako podanú zjavne neoprávnenou osobou.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. októbra 2015